

ÎN LEGĂTURĂ CU NEOLITICUL TIMPURIU DE LA DÎRȚU-CEAHLĂU

Interesul tot mai viu pe care l-a stîrnit în ultima vreme descoperirea de la Dîrțu-Ceahlău, — interes manifestat în legătură cu recente apariții ale neoliticului preceramic în Balcani și a culturilor cu o ceramică primitivă considerate anterioare marelui complex Sesklo-Starčevo-Criș¹ — îndreptățește nerăbdarea cu care se aștepta publicarea acestor materiale. Aceasta cu atît mai mult, cu cît de atribuirea genetică și cronologică a acestui complex depind o serie întreagă de probleme ale neoliticului timpuriu din țara noastră.

Din păcate, argumentarea articolului în care materialele de la Dîrțu au fost publicate² nu e întotdeauna suficient de convingătoare pentru acceptarea mării vechimi ce i se atribuie acestui complex.

Ne permitem a remarca cîteva din problemele cu ale căror soluții nu putem fi întru totul de acord:

1. Lipsa plevei din compoziția pastei ceramicii, precum și apariția, în schimb, a cioburilor pisate e un fenomen ce nu îndreptățește atribuirea lor unei străvechi culturi, știut fiind faptul că amestecul pastei vaselor cu pleavă și păioase tocate e caracteristic *tocmai* vechilor culturi neolitice.

2. Fundurile plate, barbotina neorganizată, impresiunile puțin adînci făcute cu unghia și, mai ales, creștăturile (alveolările) buzelor vaselor, — sînt toate *caracteristice* fazei celei mai vechi a culturii Criș transilvănene, fază documentată cu precădere în peșteri (Cioclovina, Someșul Rece, Ohaba-Ponor, Nandru), unde ea reprezintă *primul* nivel sigur de lo-

cuire postpaleolitică. (Aici intră, pare-se, și materialul ceramic de la Cremenea-Sita Buzăului).

3. Este, fără doar și poate, întru totul adevărată afirmația că ceramica de la Dîrțu datează dintr-o epocă mai timpurie decît materialele Criș de la Glăvănești Vechi, Valea Lupului și Bontăști, — numai că acestea aparțin fazei *finale* a culturii Criș în maxima ei expansiune spre răsărit, astfel că e cu totul firesc să fie, implicit, mai evolute.

4. Conexiunea materialelor ceramice de la Dîrțu cu microlite nu e un argument peremptoriu pentru o datare pre-Criș, deoarece în unele așezări Criș din Crișana, Banat și Ungaria [Beria, r. Carei; Oradea-Salca (fabrica de bere); Bănia; Csóka] ceramica Criș veche apare în asociere cu un abundent utilaj litic de evidentă tradiție microlitică.

Pe baza acestor considerații sîntem înclinați a socoti că materialele ceramice de la Dîrțu *nu* aparțin unei culturi neolitice anterioare Crișului, ci se înglobează, prin factura și decorul lor, în cel mai vechi aspect al culturii Criș cunoscut pînă acum în Transilvania. Față de acestea se deosebesc doar prin lipsa plevei din compoziția pastei.

Pînă la o *probă stratigrafică sigură*, termenii de „Pre-“ și „Protocriș“ ni se par lipsiți de un conținut real, folosirea lor îngreunînd numai terminologia, și așa mult prea încărcată, referitoare la epoca neolitică din țara noastră.

N. VLASSA

¹ Vezi D. Berciu, *Neolitic preceramic în Balcani*, în SCIV, IX, 1, 1958, p. 91—98. Cf. și VI. Dumitrescu, în SCIV, IX, 1, 1958, p. 200—201.

² Al. Păunescu, *Locuirea neolitică de la Dîrțu-Ceahlău*, în SCIV, IX, 2, 1958, p. 269—271.

ÜBER DAS FRÜHNEOLITHISCHE MATERIAL VON DÎRȚU-CEAHLĂU

(Zusammenfassung)

Der Verfasser vertritt die Ansicht, dass das veröffentlichte Material von Dîrțu-Ceahlău nicht in eine Vor-Criș Periode, sondern — im besten Fall — in eine ältere Phase der Criș-Kultur angesetzt werden kann.